

Alternatieven voor verplichtstelling

“Verplichte deelname aan pensioenregeling is houdbaar alternatief”

Fieke van der Lecq en Erik Lutjens (VU Amsterdam)

Verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds is een van de sterke punten van het Nederlandse pensioensysteem. De huidige vorm – een gelijke pensioenregeling voor alle werkgevers en werknemers in een bedrijfstak, met een verplicht gesteld pensioenfonds als uitvoerder – staat echter ter discussie. Uit een analyse van mogelijke alternatieven blijkt dat bij verplichtstelling van een pensioenregeling, in plaats van het fonds, de contractsvrijheid van sociale partners kan worden gerespecteerd en een toename van werknemers zonder of met een kwalitatief slechte pensioenregeling kan worden voorkomen.

Bevindingen op hoofdlijnen

- De onderzoekers beoordeelden mogelijke opties in relatie tot enkelvoudige (alleen pensioenregeling) en dubbele verplichtstelling (uitvoerder en pensioenregeling), implicaties voor de soorten regelingen en haalbaarheid en wenselijkheid.
- Iedere optie kent voor- en nadelen; er is geen *one size fits all* oplossing.
- Voor de houdbaarheid van verplichtstelling is verplichte deelname aan een pensioenregeling een houdbaar alternatief.
- Individuele keuze van werknemers of werkgevers voor een uitvoerder lijkt niet gewenst, vanwege hun geringe deskundigheid en onderhandelingskracht. Ook vanwege de hogere uitvoeringskosten heeft een vorm van gezamenlijke onderbrenging bij één uitvoerder de voorkeur.

	Binding aan pensioenregeling	Binding aan uitvoerder
Contractueel		
1	Individuele overeenkomst en individuele contractsvrijheid	Keuze/contractsvrijheid bij werknemer of werkgever
2	Collectieve overeenkomst (zoals cao). Binding door lidmaatschap, collectieve contractsvrijheid organisaties + individuele contractsvrijheid voor niet-leden	Keuze bij werkgever, individuele overeenkomst, contractsvrijheid werkgever
3		Keuze bij georganiseerd overleg (werknemers/ werkgevers) Binding door lidmaatschap, contractsvrijheid organisaties
Wettelijk		
4	Collectieve overeenkomst met wettelijke binding. Collectieve contractsvrijheid, geen Individuele contractsvrijheid	Keuze bij georganiseerd overleg met wettelijke binding aan de gekozen uitvoerder. Contractsvrijheid organisaties
5	Wet (geen contractsvrijheid)	Keuze bij wetgever, formele wet, geen contractsvrijheid

Figuur: alternatieven voor binding aan een pensioenregeling en/of -uitvoerder, uitgaande van de twee juridische grondslagen voor binding; contractueel of wettelijk.

Beleidsimplicaties

- Een vorm van verplichtstelling is nodig voor een goede pensioenregeling voor zoveel mogelijk mensen. Wat de beste vorm is, moet nog nader worden onderzocht.
- Zorgen over houdbaarheid van de verplichtstelling i.v.m. het mededingingsrecht zijn niet meer van belang, wanneer de pensioenregeling in plaats van het fonds verplicht wordt gesteld.

Meer weten? Lees het paper

'Alternatieven voor de huidige verplichtstelling van bedrijfstakpensioenfonds'